

Voortgangsrapportage juli - december 2016

Vrouwenproject Ethiopië

Farmer Households Empowered through Women project

Projectperiode: 1 juli 2013 tot en met 30 juni 2017

Send a Cow Ethiopië werkt samen met lokale partner Akam (Alliance of Knowledge and Action for Sustainable Livelihood Management Association¹) aan het duurzaam verbeteren van de voedselzekerheid, economische zelfredzaamheid en weerbaarheid tegen klimaatproblemen van 1.300 arme boerengezinnen in zes afgelegen dorpen in het Dendi District in Ethiopië. 1.000 vrouwen en 300 mannen, georganiseerd in 65 boerengroepen worden ondersteund om landbouw- en veehouderijopbrengsten op milieuvriendelijke wijze te verhogen, sterke boerengroepen op te bouwen, betere toegang tot markten te krijgen, de positie van vrouwen te verbeteren en toegang te krijgen tot schoon drinkwater en sanitaire basisvoorzieningen. 20 van deze 65 boerengroepen hebben al eerder in een soortgelijk project van Send a Cow Ethiopië deelgenomen. Zij worden nauw bij het project betrokken, niet in de laatste plaats als voorbeeld.

Belangrijkste geplande activiteiten van deze periode	Activiteit voltooid
• Versterken van de clustergroepen	✓
• Monitoringsbezoeken	✓
• Doorgeven van schapen en kippen	Deels
• Faciliteren van Kunstmatige Inseminatie (KI)	Deels
• Distributie veevoer	✓
• Opvolging drinkwatervoorziening	✓
• Uitwisselingsbezoeken	Volgende periode
• Kookdemonstraties	Volgende periode
• Voorbereiding eindevaluatie	Volgende periode

¹ AKAM is a word in the local *Afaan* Oromo language, which means “welcome”. It denotes entry, respect, equity, love, peace and alliance.

Activiteiten:

Versterking lokale gemeenschap:

Samen bereik je meer! In het begin van het project werd er gewerkt op groepsniveau (66 boerengroepen: 30 van het voorgaande project, 36 nieuwe groepen), maar in deze fase wordt er steeds meer gefocust op het werken in clusters. Elk cluster bestaat uit 8 tot 12 groepen (160-240 personen) met een uitvoerend bestuur en ondersteunende commissies. Het vormen van coöperaties heeft als doel politieke, sociale en economische zaken op te pakken die groep overstijgend zijn. Bijvoorbeeld gezamenlijk opslaan van oogst of een samenwerking aangaan met andere partijen zoals overheidsinstanties, financiële dienstverleners of afnemers van landbouwproducten. De afgelopen periode zijn er voorlichtingen gegeven over de voordelen en het vormen van clusters. Naast de al bestaande 6 clusters zijn er nu 5 bijgekomen. Zij hebben de bijbehorende trainingen (bedrijfsvoering, aangaan van partnerschappen) genoten om de coördinatierol als cluster goed onder de knie te krijgen.

In eerdere rapportages is al beschreven dat de clusters actief zijn in het repareren van wegen die toegang geven tot andere gebieden en markten. Dit gebeurt met pikhouwelen en andere middelen die met de hand bediend worden. Deze periode hebben 462 personen in totaal 4,4 km weg gerepareerd. Het is een zware klus, maar vele handen maken licht werk. En van een goed begaanbare weg profiteert iedereen.

De meest ontwikkelde clustergroep, Yomifu Tirange, heeft een grote hoeveelheid kunstmest gekocht op krediet van een coöperatie in Dendi district. De kunstmest is verkocht aan de leden van de cluster, waarna Yomifu de coöperatie heeft terugbetaald.

Voedselzekerheid:

In deze voorlaatste fase van het project zijn de meeste trainingen al gegeven en worden boeren bezocht op hun erf om te zien hoe ze de trainingen in de praktijk hebben gebracht en of ze nog advies nodig hebben. Deze zogenoemde monitoringsbezoeken worden uitgevoerd door de voorbeeldboeren, dorpsvoorlichters, commissieleden van de clustergroepen en projectstaf. Daarnaast was er deze periode veel aandacht voor het doorgeven van dieren.

Item	Gepland aantal huishoudens totaal		Gerealiseerd (hh) jul-dec 2016		Vorige periodes		Totaal	
	OP ²	POG ³	OP	POG	OP	POG	OP	POG
Fokstieren	20	nvt	nvt	nvt	8	nvt	8	nvt
Ezels	80	60	nvt	14	18	0	18	14
Er worden geen stieren en ezels meer geplaatst vanwege te hoge vee prijzen. De resterende 12 huishoudens voor fokstieren worden geholpen met de kunstmatige inseminatie. De resterende 122 families (OP + POG) voor ezels ontvangen schapen of kippen.								
Item	Gepland aantal huishoudens totaal		Gerealiseerd (hh) jul-dec 2016		Vorige periodes		Totaal	
	OP	POG	OP	POG	OP	POG	OP	POG
Schapen (2 per hh)	70	70	0	32	105	16	105 (150%)	48 (69%)
Kippen (5 per hh)	200	220	0	58	172	16	172 (86%)	74 (34%)
Groentezaden	700	1300	0	0	720	1300	720 (103%)	1300 (100%)
Pootaardappelen	320	nvt	0	nvt	320	nvt	320 (100%)	nvt
Appelboompjes	525	nvt	0	0	317	nvt	317 (60%)	nvt
Zaden veevoergewas	700	nvt	298	0	513	nvt	811 (116%)	nvt
Graanzaden	700	niet gepland	0	0	680	400	680 (97%)	400 (100%)

Het project heeft de boerengroepen gelinkt aan de KI-specialisten van de overheid. Zij komen naar het projectgebied om hun diensten te verlenen. De vraag naar kunstmatige inseminatie is inmiddels groot en het drukke schema van de specialisten zorgt voor tijdige planning. De specialisten houden momenteel niet gedetailleerd bij welke boer uit welk dorp zijn koe heeft laten insemineren. Dit wordt in de toekomst verbeterd. In maart/april zullen de geïnsemineerde koeien gaan kalveren.

Deze periode zijn er 14 ezels (nakomelingen van de 18 geplaatste ezels) doorgegeven aan nieuwe gezinnen. Er worden geen nieuwe ezels meer geplaatst. Alleen van de 4 resterende ezels (van de 18) worden nog nakomelingen doorgegeven aan nieuwe gezinnen.

Uit de groep van 105 gezinnen (OP) die schapen ontvingen, hebben deze periode 32 gezinnen hun levende lening afgelost met het doorgeven van 2 schapen. In totaal hebben nu 48 gezinnen schapen doorgegeven. Hiermee is 69% van het doel (70 families) tot nu toe bereikt. Omdat gezinnen die in eerste instantie een ezel zouden krijgen, nu schapen ontvangen, is het aantal gezinnen dat schapen kreeg meer dan gepland (105).

² OP: Originële plaatsing van dieren of materiaal door het project

³ POG: Passing on the Gift is het doorgeven van de eerste nakomeling of zaden aan een nieuw gezin

Het doorgeven van kippen loopt iets achter op schema omdat de geplaatste exotische kip niet wilde broeden. Na het testen van verschillende oplossingen (o.a. lokale kip als broedkip, eieren doorgeven) is besloten om lokale kippen aan te schaffen uit de inkomsten van de exotische eieren en deze door te geven aan nieuwe gezinnen. Deze periode hebben 58 gezinnen (van de 172 OP) ieder 5 kippen aan nieuwe families doorgegeven. Het geplande aantal gezinnen dat vanuit het project kippen ontvangt is bijna behaald (86%). De resterende 14% krijgt kippen via het doorgeefstelsel.

Om het aantal POG gezinnen te bereiken moet er in de resterende maanden nog een grote inhaalslag gemaakt worden. Op dit moment is 34% van het doel behaald. Na afronding van het project eind juni 2017 zal de doorgeefcyclus worden voortgezet. Er wordt wel geprobeerd om voor die tijd al zoveel mogelijk gezinnen te voorzien van kippen.

De onderdelen groentezaden en pootaardappelen zijn de vorige periode afgerond. De aardappeloogst is tegengevallen door de hevige regenval, dit project onderdeel is gestopt. De moestuinen staan er goed bij. Ondanks dat de doelen behaald zijn, geven de nieuwe gezinnen (POG) ook hun zaden en kennis weer door aan andere dorpsbewoners (buiten het project). Op deze manier gaat de cirkel nog lang door en komen er steeds meer families bij die een gezonde en gevarieerde maaltijd kunnen klaarmaken voor hun gezin.

De appelbomen worden goed onderhouden door de 317 families. Het gestelde doel was 525 maar er worden geen jonge appelboompjes meer aangekocht. De projectdeelnemers hebben zelf aangegeven dat ze liever meer boompjes per gezin wilden plaatsten. Hierdoor zijn er wel minder gezinnen bereikt dan gepland. Daarnaast is de prijs van appelboompjes aanzienlijk gestegen. Het ontwikkelingsprogramma van de Ethiopische overheid heeft ook appelbomen in hun project opgenomen, waardoor de vraag is gestegen evenals de aankoopprijs. Over een jaar zullen de eerste appels aan de bomen verschijnen. Omdat dit schaarse product dan ook op de lokale markt te verkrijgen is, kunnen meerdere dorpsbewoners hiervan profiteren.

De doelen voor veevoorzaden zijn bereikt. Deze periode hebben 298 nieuwe gezinnen plantjes gekregen waar ze in de toekomst veevoer van kunnen maken. Deze veevoerplanten zijn opgekweekt in de 5 boomkwekerijen van het project. Inmiddels zijn 811 families bereikt (116%). Met name de grassoorten groeien erg goed en de ontvangende deelnemers hebben al plantjes doorgegeven aan andere dorpsbewoners.

Oorspronkelijk stond het niet in de planning om de gezinnen die verbeterde graanzaden (tarwe en gerst) ontvingen, deze door te laten geven. Gedurende het project werd dit als een gemiste kans gezien en is men hier mee gestart. Op dit moment zijn er 1.080 gezinnen voorzien van graanzaden (680 OP⁴, 400 POG). Het doorgeven gaat ook hier door, maar het projectdoel is inmiddels ruimschoots gehaald (154%). Nu staan de graanvelden in volle bloei en zal de oogst in de volgende periode plaats vinden.

---

⁴ In rapportage januari-juni'15 werden 220 huishoudens als onderdeel van de eerder geclaimde 460 gezinnen gezien en werden deze gezinnen niet meegeteld. Dit is onjuist. Hierdoor komt het totaal aantal OP gezinnen op 680 (460+220).

De meeste doelen zijn gehaald of bijna bij de eindstreep. Voor het laatste halfjaar moeten er met name nog veel gezinnen kippen doorgeven (146 gezinnen; 66% van einddoel). Ook zijn er nog 22 families (31%) die 2 schapen moeten doorgeven. Doel is om dit in het resterende half jaar te realiseren.

Water:

Een groep van 258 boeren is getraind in bodembehoud en watergebruik. Hierbij leert men hoe de bodem het beste bewerkt kan worden om zoveel mogelijk (regen)water vast te houden. In dit heuvelachtige gebied gaat veel water verloren en kunnen simpele technieken als het aanleggen van terrassen, geulen en kleine dammetjes al veel verandering brengen.

In de vorige periode was het probleem met de drinkwatervoorziening opgelost en hadden 800 dorpsbewoners toegang tot veilig drinkwater. Helaas is de waterleiding weer kapot. De eigenaar, en tevens toezichthouder van de waterleiding, is de waterafdeling van de lokale overheid. De reparaties die zij laten uitvoeren zijn niet grondig genoeg, maar meer een oplapmiddel die niet lang standhoudt. De watercommissie is meerdere malen verhaal gaan halen bij de waterafdeling. Ondanks beloftes komt er nog steeds geen water uit pomp. De lokale project partner AKAM heeft nu een overeenkomst met de waterafdeling dat er ruimte is voor investeringen op het gebied van water, op voorwaarde dat de waterleiding zorgvuldig wordt gerepareerd.

Inkomen:

De 36 nieuwe boerengroepen in dit project hebben in totaal nu € 5.700 gespaard. Dit kapitaal kan worden gebruikt in tijden van nood (doktersbezoek of schoolgeld), maar is met name bedoeld om gezamenlijk kleine bedrijfjes op te zetten en daarmee extra geld te verdienen. 15 groepen en 6 oudere clusters hebben €3.750 hebben een lening gekregen vanuit het project. De boeren van deze groepen en clusters hebben zelf ook nog een deel ingelegd. Met dit geld zijn ze gestart met graan bulken (gezamenlijk opslaan en verkopen tegen een gunstige prijs), en het fokken van schapen en ossen.

Ondertussen is er ook contact gelegd met een microfinancieringsbank. Dit is een langdurig proces waarbij het uiteindelijke doel is het verkrijgen van gunstige leningen voor de boer. Maar de eerste stappen zijn gezet.

Duurzaam landgebruik:

Het gaat goed met de bomen. In deze klimaat onvoorspelbare omgeving is het niet vanzelfsprekend dat alle boompjes makkelijk overleven. In september zijn alle gezinnen bezocht en is er geconstateerd dat ruim 114.750 bomen (85% van de geplaatste 135.000) er goed bijstaan. Families worden bijgestaan met advies indien nodig.

Impact op de families

.....
Het project is in de laatste fase en de projectstaf staat nog met 1 been in het project. Het project wordt nu grotendeels getrokken door de structuren opgebouwd vanuit de gemeenschap zelf (clustergroepen, voorbeeldboeren, dorpsvoorlichters).

Het project sluit af met een eindevaluatie. Op basis hiervan worden uitspraken gedaan over de impact van het project op het leven van de deelnemende families.

Uitdagingen

De samenwerking met de overheid is ingewikkeld. Processen gaan traag en er zijn weinig middelen (personeel, geld) beschikbaar. Toch is het van belang dat de (lokale) overheid wordt betrokken bij ontwikkelingsprojecten, zodat de duurzaamheid gewaarborgd wordt. Zij blijven immers altijd in het gebied en bovendien ligt het binnen hun mandaat om het gebied te ontwikkelen. Bij het water component en kunstmatige inseminatie wordt er samengewerkt met de overheid. Dit vereist veel geduld waardoor geplande resultaten niet altijd (op tijd) gehaald worden. De lokale projectuitvoerder AKAM blijft het dialoog aangaan met de overheid en naar oplossingen zoeken, en ondersteunt de boeren daar waar mogelijk.

Activiteiten komende periode

Het komende half jaar staan onder meer de volgende activiteiten gepland:

- Versterken van de clustergroepen
- Monitoringsbezoeken
- Doorgeven van schapen en kippen
- Opvolging KI-diensten
- Doorgeven van graanzaden
- Kookdemonstraties
- Uitwisselingsbezoeken
- Opvolging waterdrinkvoorziening met de lokale overheid
- Voorbereidingen eindevaluatie

